

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 113/2021**

**Het Hof verwerpt de vorderingen tot schorsing van het decreet van de Vlaamse
Gemeenschap dat nieuwe eindtermen invoert voor de tweede en derde graad van het
secundair onderwijs**

Meerdere partijen verzoeken het Hof om de schorsing en de vernietiging van de nieuwe eindtermen die de Vlaamse Gemeenschap heeft vastgelegd voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Voor een schorsing is onder meer vereist dat de verzoekende partijen aantonen dat de onmiddellijke toepassing van de nieuwe eindtermen hen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel berokkent.

Het Hof is van oordeel dat de verzoekende partijen geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel aantonen en dat de nadelen die de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepalingen voor de verzoekende partijen zou kunnen meebrengen, niet opwegen tegen de nadelen van een schorsing van die bepalingen voor het gehele onderwijsveld, meer bepaald het doorkruisen van de organisatie en de planning van de scholen en van de leerkrachten op een ogenblik dat zij niet meer in de mogelijkheid zijn om nog fundamenteel bij te sturen.

Het Hof verwerpt daarom de vorderingen tot schorsing van de nieuwe eindtermen. Het zal later nog uitspraak doen over de beroepen tot vernietiging.

1. Context van de zaak

Bij decreet van 12 februari 2021 heeft de Vlaamse Gemeenschap **nieuwe eindtermen** vastgelegd voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs. Eindtermen zijn minimumdoelen die de Vlaamse Gemeenschap noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie. Voor het eerste leerjaar van de tweede graad treden de nieuwe eindtermen in werking op 1 september 2021 en voor het tweede leerjaar van die graad op 1 september 2022. Voor het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad wordt de Vlaamse Regering gemachtigd de inwerkingtredingsdatum van het decreet te bepalen.

Tegen de nieuwe eindtermen werden beroepen tot vernietiging en vorderingen tot schorsing ingesteld door, onder meer, de vzw Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Vlaamse Federatie van Steinerscholen.

Enkele personen en verenigingen die opkomen voor het kunstonderwijs zijn in de procedure tussengekomen om de beroepen en de vorderingen van de verzoekende partijen te ondersteunen.

Het Gemeenschapsonderwijs (GO!) en het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen zijn tussengekomen om de nieuwe eindtermen te verdedigen.

2. Onderzoek door het Hof

Om de schorsing van het decreet te kunnen bekomen, moeten de verzoekers onder meer aantonen dat de onmiddellijke uitvoering van het decreet hen een **moeilijk te herstellen ernstig nadeel** kan berokkenen. Het Hof herinnert eraan dat er slechts sprake is van een risico op een moeilijk te herstellen ernstig nadeel, wanneer is aangetoond dat een schorsing kan voorkomen dat voor de verzoekende partijen een ernstig nadeel zou ontstaan dat bij een eventuele vernietiging niet of nog moeilijk zou kunnen worden hersteld.

Het Hof oordeelt allereerst dat de nieuwe eindtermen, wat het **tweede leerjaar van de tweede graad en het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad** van het secundair onderwijs betreft, geen ernstige nadelen voor de verzoekende partijen doen ontstaan die bij een eventuele vernietiging niet of nog moeilijk zouden kunnen worden hersteld. Het Hof stelt immers vast dat de eindtermen voor het tweede leerjaar van de tweede graad op 1 september 2022 in werking treden. Voor de derde graad van het secundair onderwijs kunnen zij pas ten vroegste op 1 september 2023 in werking treden. Volgens het Hof stellen die data van inwerkingtreding hem in staat om vóór de inwerkingtreding van de nieuwe eindtermen uitspraak te doen over de beroepen tot vernietiging. Daaruit volgt dat de nieuwe eindtermen, wat die leerjaren betreft, geen ernstige nadelen voor de verzoekende partijen doen ontstaan die bij een eventuele vernietiging niet of nog moeilijk zouden kunnen worden hersteld.

Het Hof moet dus de door de verzoekende partijen aangevoerde nadelen uitsluitend onderzoeken in zoverre zij betrekking hebben op de inwerkingtreding van de eindtermen op 1 september 2021 voor het **eerste leerjaar van de tweede graad** van het secundair onderwijs.

De verzoekende partijen voerden onder meer aan dat de onderwijскоepels, de schoolbesturen en de leerkrachten, indien de nieuwe eindtermen niet zouden worden geschorst maar later wel zouden worden vernietigd, nutteloze **inspanningen** dienen te leveren in het kader van de voorbereiding op de inwerkingtreding, op 1 september 2021, van de nieuwe eindtermen.

Het Hof stelt echter vast dat het aangevoerde nadeel op het ogenblik waarop het zich kan uitspreken over de vorderingen tot schorsing, **reeds in ruime mate is gerealiseerd**. Er kan immers van worden uitgegaan dat de onderwijскоepels, de scholen en de leerkrachten op dat ogenblik de belangrijkste voorbereidingen op de inwerkingtreding van de nieuwe eindtermen hebben getroffen, zodat een schorsing ervan niet wezenlijk zou kunnen verhelpen aan het aangevoerde nadeel. De loutere omstandigheid dat scholen op organisatorisch vlak maatregelen dienen te nemen en te implementeren om zich te kunnen conformeren aan nieuwe decretale normen, vormt bovendien op zich geen ernstig nadeel dat een schorsing van die decretale normen zou kunnen verantwoorden.

Het Hof is eveneens van oordeel dat een schorsing van de nieuwe eindtermen op een ogenblik waarop de scholen en de leerkrachten de belangrijkste voorbereidingen op de inwerkingtreding van die eindtermen achter de rug hebben, **de organisatie en de planning van die scholen en leerkrachten wezenlijk zou doorkruisen**, bovendien op een tijdstip waarop zij niet meer in de mogelijkheid zijn om die organisatie en planning nog fundamenteel bij te sturen. Het Hof gaat hier over tot een belangenafweging: de nadelen die de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepalingen zouden kunnen meebrengen voor de verzoekers wegen niet op tegen de nadelen van een schorsing van die bepalingen voor het hele onderwijsveld.

De verzoekende partijen voerden onder meer ook aan dat de nieuwe leerplannen, die op basis van de nieuwe eindtermen worden opgesteld, de basis zullen vormen op grond waarvan de klassenraden A-, B- en C-attesten zullen uitreiken aan de leerlingen. Zij menen dat de op het

einde van het schooljaar 2021-2022 uit te reiken **B- en C-attesten**, wanneer het Hof de bestreden bepalingen niet schorst maar later wel vernietigt, tot rechtsonzekerheid zullen leiden, omdat zij gebaseerd zullen zijn op leerplannen die vormgeven aan een vernietigd decreet.

Met betrekking tot dat nadeel oordeelt het Hof dat een vernietiging van de bestreden eindtermen **niet** met zich meebrengt dat de administratieve beslissingen die zouden zijn genomen op grond van die eindtermen, **uit het rechtsverkeer verdwijnen**. Tegen zulke administratieve beslissingen kan een afzonderlijk administratief of rechterlijk beroep worden ingesteld. De rechtsonzekerheid die dergelijke beroepen met zich zouden kunnen meebrengen, volstaat echter op zich niet om te voldoen aan de vereiste van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel.

De Steinerscholen voerden onder meer aan dat de onmiddellijke toepassing van de nieuwe eindtermen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel in het leven roept voor hun leerlingen, omdat zij vanaf 1 september 2021 onttrokken zouden worden aan het pedagogisch project van de Steinerscholen dat, volgens hen, vanaf die datum niet meer kan worden verwezenlijkt. Het Hof stelt vast dat de Steinerscholen een **aanvraag tot gelijkwaardigheid van vervangende onderwijsdoelen** wensen in te dienen bij de Vlaamse Regering en dat het indienen van een dergelijke aanvraag met zich meebrengt dat het **de scholen is toegestaan om gedurende het schooljaar 2021-2022 te werken met de oude eindtermen**, waardoor het aangevoerde nadeel niet ontstaat.

3. Besluit

Het Hof verwerpt de vorderingen tot schorsing. Het dient nu nog uitspraak te doen over de beroepen tot vernietiging.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)